

מאה אחוז חלב ישראלי זה הזמן לאמנה בין היצרנים למחלבות

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il



לפני כשנתיים כתבנו מאמר על הידוק הקשר בין המחלבות ליצרנים, כדי למנוע את הייבוא של מוצרי חלב וחומרי גלם ולעשות הכול מחלב ישראלי. והנה אנחנו נמצאים כיום, בפתיחה בלתי מבוקרת של יבוא הגבינות עד לרמה של 20% מכס על כל כמות (עד 2016) וסכנה מוחשית וגדולה לכל יצרני החלב - ההצעה של אמנה בין שני הצדדים מקבלת משנה תוקף והיא התשובה הראויה ב"חלופה הציונית" של הענף

של הקונים עולות ומאמירות והענף משקיע עשרות רבות של מיליוני שקלים בפינוי עודפי החלב.

והגלגל שוב מסתובב, לקראת 2011, מחירי חומרי הגלם מתייקרים ומלאי האבקה מתאדה וחסרים חומרי גלם ושוב פונים לרפתנים, מגדילים מכסות, מרחיבים את הרצועה עד בלי די, ועובדים על הגבול הדק של מחסור חמור בשוק.

הייבוא של מוצרי חלב וחומרי גלם חלביים

הייבוא הולך וגדל, הוא מתרחב למוצרים ולשמות שונים: מוצרים מוגמרים, רכיבי חלב לתהליכי ייצור (מחמצות ותוספים חיוניים), אבקת חלב כחושה ושמנה, חמאה תעשייתית, קזאינטיים, וכיום הלהיט הוא תערובות חלב, בהרכבים ובשמות שונים שנועדים לעקוף את המכס ולקבל פטורים ממס. היקף הסחר העולמי ברכיבי חלב מסתכם ב-6%-7% ואילו הייבוא לישראל כבר הגיע ל-20% והוא נמצא בעלייה מתמדת.

והנה, שר האוצר חתם לאחרונה על צווים להורדת המכסים ולהגדלת המכסות והמחלבה הגדולה, מחלבת תנובה, אף פנתה לייבא 100 טון גבינות קשות להשלמת צרכיה.

זה רק עניין של זמן - סגירת קווי ייצור הגבינות הקשות בתל יוסף וייבוא מסיבי של גבינות לישראל. אמנם, דוח קדמי מציע לאסור על המחלבה הגדולה

איך שגלגל מסתובב לו

התהפוכות שעובר ענף החלב בעולם ובעקבותיו גם בישראל, ממחישות את מצבם של יצרני החלב שנמצאים במעמד של יצרני חומר גלם, שעם כל חשיבותם, מרחב התמרון שלהם נמוך לאין שיעור, מזה של התעשייה.

המחסור בחלב בעולם, לפני כארבע שנים, וההתייקרות גדולה במחירו, הביאו גופים רבים בתעשיית המזון לדרוש חלב טרי מקומי, כמרכיב

מרכזי בהרכב הייצור שלהם. יבואנים רבים שכבר התרגלו לאבקת חלב ולחמאה מיובאים, פנו למועצת החלב ודרשו לקבל, גם הם, מהחלב של יצרני ישראל - זה היה כדאי להם.

הרפתנים נענו לאתגר שהועמד על ידי המתכננים, "החזיקו כל זנב", שיפרו הזנה, צופפו פרות וייצרו יותר ויותר, בעלות שולית הולכת וגדלה.

וכמו שקורה בחיים, הגלגל התהפך, מחיר חומרי הגלם החלביים בעולם ירדו בתלילות, ניתן להשיג מגוון של אבקה וחמאה במחירים שמשאירים רווח - היבואנים "התאדו" מתוצרת ישראל וחזרו לייבא. בהמשך הגלגל, חוזרים ליצרני חומר הגלם ואומרים להם, "תעצרו כי אין מה לעשות עם עודפי החלב". הרפתנים, ממושמצים כתמיד, מוכרים פרות ועושים מאמץ להקטין ייצור, באופן מדורג.

כך נשארנו עם עודפי אבקה וחמאה שהלכו וגדלו והגיעו לשיא של כל הזמנים כ-10,000 טון אבקה. קשה היה לייצא כי העולם היה מוצף, הדרישות



מאה אחוז חלב ישראלי

יבוא מוצרים וחומרי גלם חלביים לישראל - שבע שנים

2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	
209	444	323	434	272	366	272	גבינה טרייה
54	226	146	91	214	106	76	גבינה מגורדת
288	256	175	297	288	739	1,100	גבינה מעובדת
44	33	51	40	42	49	70	גידים כחולים
1,485	778	938	999	1,201	1,575	1,560	גבינות קשות
2,080	1,737	1,633	1,861	2,017	2,835	3,078	סך הכול גבינות
553	652	643	677	689	606	783	ג'מיד - יוגורט מוקשה
1,386	586	588	614	700	429	407	חמאה
4,944	2,908	6,406	5,076	3,294	3,218	2,954	אבקה מחלב כחוש
2,097	3,039	2,677	3,123	3,538	4,096	3,626	אבקה מחלב מלא
277	242	383	318	268	332	575	חלב מרוכז
1,183	1,212	972	2,163	4,155	4,463	3,769	חלבוני חלב מרוכזים
1,497	1,850	2,703	2,152	2,557	2,413	2,344	אבקת מי גבינה
1,311	1,239	952	954	619	586	689	גלידות
5,308	5,528	5,277	3,679	2,929	2,637	2,547	תחליפי גבינה
3,785	3,734	4,809	1,513	2,571	3,162	2,788	תערובות המכילות חלבוני חלב

המקור - שנתון 2010 של מועצת החלב

על פני הייבוא - הבעיה העיקרית היא חומרי הגלם החלביים וגם מוצרים שייגעו באיכות ירודה ובמחירים נמוכים.

ועל רשתות השיווק לעסוק בייבוא, אך לא ברור התוקף המשפטי של מהלך כזה.

אמנה בין היצרנים למחלבות

האינטרס של כל השותפים לענף זהה בתחומים רבים. שני הצדדים - יצרנים ומחלבות, מתפרנסים מהחלטות הצרכן, שמעדיף מוצרי חלב על פני מוצרים תחליפיים אחרים. אנחנו רוצים שיקנה תוצר של המחלבות הישראליות וגם רוצים שזה יהיה מחומרי גלם ישראליים, שאותם מייצרים הרפתנים בישראל.

הייבוא הוא האיום הגדול על כל הענף - מחלבות ויצרנים כאחד. גם אם כדאי לייבא בטווח הקצר ולמוצרים אחדים, אזי פתיחה קבועה של המשק לייבוא, תאפשר לגורמים נוספים להיכנס באופן קבוע ולסכן את כל השותפים לענף

יש מקום לאמנה בין היצרנים למחלבות, בשיתוף מועצת החלב, על כללי עבודה משותפים ושקופים.

במאבק על עתידה של תנובה נחתם הסכם בין תנובה להתאחדות מגדלי בקר, למשך 15 שנה, ובו הוסכם במפורש, בין היתר:

1. מדיניות קבוצת תנובה במשק החלב
- 1.1 קבוצת תנובה תתמוך בתכנון משק החלב בישראל ובקיום משטר מכסות חלב אפקטיבי בישראל וכן תתנגד לכל מהלך הנוגע לרגולציה של הענף, אשר עשוי לפגוע בתכנון משק החלב בישראל ובקיום משטר המכסות. תנובה תתמוך בכך שקביעת היקף המכסות תתבסס על צריכתו הכוללת בפועל (ע"י כלל המחלבות) של חלב גולמי.



סמליל על כל מוצר

הייבוא הוא האיום הגדול על כל הענף - מחלבות ויצרנים כאחד. גם אם כדאי לייבא בטווח הקצר ולמוצרים אחדים, אזי פתיחה קבועה של המשק לייבוא, תאפשר לגורמים נוספים להיכנס באופן קבוע ולסכן את כל השותפים לענף.

יש עניין משותף של כולנו, להתנגד לייבוא ולהרגיל את הצרכן הישראלי לאכול מוצרי חלב מתוצרת ישראלית, שאם לא כן, הוא יצרוך מוצרים מתוצרת זרה וכולנו נפסיד.

מסקרים שנעשו בעבר על ידי מועצת החלב נמצא שהצרכן הישראלי נאמן לתוצרת ישראל ומעדיף אותה



חשוב לשים תווית גם על החמאה

המחלבות

1. שימוש בחלב טרי בכל תהליכי הייצור ובכל המוצרים שהמחלבות מייצרות.

1.2 קבוצת תנובה תתמוך במדיניות הלאומית של הגנה על הייצור המקומי בישראל ותפעל למניעת הגדלת חשיפת משק החלב המקומי לייבוא.

על בסיס ההסכם עם תנובה ניתן להרחיב את היקף ההסכמות לכדי אמנה בין המחלבות (במשותף, או עם כל אחת בנפרד) לבין היצרנים, שבה כל אחד יתרום את חלקו לקידום הענף ולרווחת חבריו.

מוצרי החלב שיש בהם 100% חלב ישראלי, ישאו תווית שתעוצב בדומה לתווית במאמר זה. זהו תו ישראלי "כחול לבן", בצבע ירוק

תרומת היצרנים

1. אספקת מלוא הביקושים המקומיים לחלב גולמי, בכמות ובאיכות הראויה.
2. ייצור של כל צריכת החלב בעונת הקיץ במודל שיוסכם בין השותפים לענף.
3. הגדרה משותפת של נושאי סביבה שיש בהם להעלות את תדמית הענף בעיני האזרחים-הצרכנים ולשפר את פוטנציאל השיווק של ענף החלב - "רפת ירוקה":
רווחת הפרה, בקרת מזונות, חיסכון ומחזור מים, עמידה בדרישות איכות הסביבה, אנרגיה סולרית, טיפוח העובד ברפת, טיפוח סביבת הרפת.

חברת א.ב. מתכננים
מברכת את מגדלי הבקר בשנת תנובה מוצלחת
אתכם לאורך כל הדרך!



דרך מנחם בגין 116, תל אביב, ת.ד. 25256, מיקוד 61251
טל. 03-6233777, פקס. 03-6233700, ronen@abt.co.il

4. מכלול נושאי יבוא רכיבי חלב, לסוגיהם, יהיו שקופים וגלויים באמצעות מועצת החלב.
5. שיתוף פעולה מלא במאמצים לייצר את מלוא הביקושים בקיץ.

מועצת החלב

1. תשמש כשותף מלא להסכמה על האמנה
2. תפעל לרכז את כל הנתונים על יבוא רכיבי החלב ומוצריה וכן על הדרישות המקצועיות לתוספים מיוחדים.
3. תיזום מהלך יצירתי לאספקה מלאה של חלב הקיץ ומכירה של העודפים שיצטברו בחורף.
4. תצא במסע פרסום לנושא - "100% חלב ישראלי", בנוסף למסע המוצלח של "3 ביום".



גבינות יכולות לשאת תווית

2. מוצרי החלב שיש בהם 100% חלב ישראלי, ישאו תווית שתעוצב בדומה לתווית במאמר זה. זהו תו ישראלי "כחול לבן", בצבע ירוק. את התווית ניתן לשים כבר היום על רוב מוצרי החלב, חלב שתייה, גבינות למיניהן, חמאה ועוד.

3. יעשה מאמץ לפתח בישראל את המחצות והתוספים למוצרים שמיובאים כיום. אם במפעל מי הגבינה באלון תבור או במחלקות אחרות במחלבות.



אמנה משותפת בין היצרנים למחלבות, בשיתוף מועצת החלב, תביא להקטנת משמעותית של הייבוא, למילוי הצרכים של המחלבות בחלב גולמי בקיץ, לשיפור תדמיתו של הענף, להגברת ההזדהות של הצרכן עם ענף החלב, ולהצבת מערכת היחסים בין הצדדים, על מישור של אמון הדדי והצלחה משותפת.

אמנה משותפת היא התשובה הצינונית של הענף ל"ספר הלבן" של דוח קדמי! ■

האירורים הם פרי מכחולו של הגרפיקאי משה מירסקי מקיבוץ עין חרוד איחוד

אפשר גם בכחול

נלחמים בייבוא עד חורמה

איום הייבוא הוא הגדול ביותר על עתידו של משק החלב בישראל ועל גורלה של החקלאות, ההתיישבות והצינונות בישראל. הייבוא התחיל בחומרי גלם חלביים מסוגים שונים, הוא נפתח כיום בצו של שר האוצר יובל שטייניץ על גבינות ובהמשך, זה יהיה גם אבקות חלב וחמאה. אחריהם בתור הם החלב העמיד, גבינות חצי קשות ומעדנים ממדינות קרובות. למעלה ממחצית בהיקף הייצור שלנו מאוים באופן משמעותי. נכון, מחירי הגבינות בחו"ל גבוהים היום והטעם ליבוא מוטל בספק ועל כן יש רתיעה מסוימת מייבוא מוגבר, אך כאמור, הגלגל סובב לו ודי מהר המחירים יהיו זולים יותר וליבואנים יהיה כדאי באופן מובהק לייבא ולהרוויח המון. גם המחלבות עלולות להתפתות ולהיות היבואניות הראשיות - יש להן ידע, תשתיות הולמות, צינוורות שיווק, שטחי מדף ויכולת לוגיסטית ומימונית. הקטנת משק החלב הישראלי בחצי תגדיל את עלות הייצור הבסיסית של כל ליטר חלב מקומי, מה שיוביל התייקרות חומר הגלם בעבור הגבינות הרכות והחלב הטרי, והתוצאה - התייקרות אותם מוצרים לצרכן.

לפיכך, יש להכריז מלחמת חורמה על יבוא מוצרי חלב לישראל

- מלחמה פוליטית במקבלי ההחלטות בממשלה - לא להפסיק להציק להם בנושא עד למניעה אפקטיבית של הייבוא, כמקובל במדינות מערביות אחרות.
 - גיוס כל הכוחות הפוליטיים להפעלת לחץ על שר האוצר והתמ"ת. שאיפה להגעה להסכמות עם המחלבות - אמנה משותפת בדומה לכתוב במאמר. המחלבות לא יביאו מוצרים במסגרת הבנות איתנו. מדבקת, "100% חלב ישראלי", תודבק על כל מוצר ישראלי ורק אותו קונים!
 - הסברה ציבורית מקיפה להעדפה של מוצרים מ"חלב ישראלי" - "בשבילי, רק חלב ישראלי!"
 - חבירה למחלבה מקומית לייצור בארץ של חלופי יבוא בהסכמות על אספקה מסוג שונה.
 - הפגנות מול היבואנים ורשתות השיווק - בנקודות המכירה ובשערי היבואנים - לא ניתן להם מנוח. הענף שלנו הוכיח את גדולתו ואת יכולתו לפעול בצורה מאורגנת.
- זוהי מלחמת חיים של כולנו ויש להתגייס אליה עד השגת המשימה - אנחנו צודקים ואנחנו ננצח! ■

בשבילנו, רק חלב ישראלי!